

SOCIAL PEJLING

En metode til forebyggelse af risikoadfærd og kriminalitet

Social peyling 5. klasse Norrdjurs

”Social pejling giver bedre resultater end f.eks. oplysnings- og skræmmekampagner”

Om Risikoadfærd, Social Pejling og Forskningsresultater

Børn og unges risikoadfærd skyldes ikke kun sociale problemer eller mangel på viden og opdragelse. Børn og unge kan nemlig være tilbøjelige til at ”glemme” det, de godt ved og egentlig har mest lyst til. Det sker ofte, fordi de vil være som andre. De søger at leve op til andres forventninger, for at opnå anerkendelse, respekt og tryghed.

Når børn og unge sigter efter andres forventninger og holdninger, er der tale om social pejling. Børn og unge der handler ud fra, hvad de tror, i stedet for hvad der er fakta, opfører sig ofte mere risikobetonet. De foretager sig derfor ting, som de måske i virkeligheden ikke har lyst til.

Forskning viser, at indsatsen social pejling kan hjælpe børn og unge med at fravælge nogle typer af risikoadfærd.

I perioden 2001-2004 gennemførtes ”Ringstedforsøget” (www.ringstedprojektet.dk) for 11-24 årige i Ringsted. Forsøget benyttede metoden social pejling, og det viste sig bl.a. at social pejling er bedre til forebyggelse af risikoadfærd end f.eks. oplysnings- eller skræmmekampagner.

Forsøget viste bl.a., at elever i 5. klasse (som i et 4-lektioners undervisningsforløb fik mulighed for at arbejde med egne overdrivelser) udviklede væsentlig mindre risikoadfærd end andre børn på deres alder, som ikke havde gennemgået forløb i social pejling.

Ét år efter forsøget var forsøgsgruppens rygning således 38 procent mindre og deres straffelovskriminalitet ca. 50 procent mindre end sammenligningsgruppen, som ikke havde gennemgået et forløb i social pejling.

I perioden 2009-2011 blev der i Aarhus gennemført et tilsvarende forskningsprojekt ”Aarhus Eksperimentet” (www.aarhuseksperimentet.dk) for 2 skolers 4., 5. og 6.klasser. Resultaterne her stemte helt overens med Ringsteds.

P.s.: Social pejling handler ikke om rygning - det er alene indgangen til at arbejde generelt med elevernes overdrivelser og misforståelser, som er kernen i indsatsen. Men det har en positiv virkning på at færre børn begynder at ryge.

Risikoadfærd

Betyder adfærd, der kan medføre skader på en selv eller andre, f.eks. rygning, alkohol, usund kost, kriminalitet og mobning.

Social overdrivelse

Sociale overdrivelser opstår, når man overdriver overfor andre. Det kan medføre, at børn og unge tror, at der er flere, der gør bestemte ting, end det faktisk er tilfældet - f.eks. at ryge, drikke alkohol eller komme sent hjem.

Flertalsmisforståelse

Flertalsmisforståelser opstår, når man tror, at det er de fleste, der gør bestemte ting, men i virkeligheden er det måske kun få.

Flertalsmisforståelser er ofte med til at bestemme børn og unges adfærd. F.eks. hvis man tror, at det er normalt at deltage i hade-grupper på facebook eller ryge cigaretter, når man går i 9.klasse. Så gør man det også oftere selv.

“Vi forsøger ofte at leve op til andres forventninger for at opnå anerkendelse og tryghed”

Social pejling 5. klasse Norddjurs

Social pejling startede i Norddjurs i 2008 og har siden været gennemført i 16-20 klasser om året på stort set samtlige folkeskoler og friskoler, så i alt ca. 200 forløb indtil nu.

Spørgeskema og handler det om rygning?

Social pejling tager afsæt i elevernes besvarelse af et elektronisk spørgeskema (udfyldes på skolen). Spørgeskemaet handler om en type riskoadfærd - her bruger vi elevernes forestilling om børn og unges rygevaner. Der har vi nemlig nogle troværdige statistiske fakta til at sammenligne elevernes besvarelser med, så der ikke er fortolkningsmuligheder på, hvad man forstår ved rygning. Hvis vi f.eks. brugte temaet mobning, ville det kræve at alle børn har den samme forståelse af begrebet mobning. Temaet er således ikke afgørende - det er alene en indgang til børnenes overdrivelser og misforståelser. Elevernes besvarelser bliver opgjort og omformet til "lagkager" og søjler, som sammenholdes med den statistiske viden, vi har på emnet rygning.

Klasseforløb

Med udgangspunkt i opgørelsen af elevernes besvarelse, gennemføres et fire-lektioners klasseforløb. Her arbejder eleverne bl.a. med forholdet mellem, hvad de tror, og hvad der er virkelighed/fakta. Forløbet foregår i grupper, og munder ud i fremstilling af en klassekontrakt, som handler om at undgå sociale overdrivelser og flertalsmisforståelser. Forløbet styres af 1-2 instruktører med klasselæreren som aktiv deltager, så klassen senere kan arbejde videre med indholdet i klassekontrakten.

Forældremøde

Kort tid efter klasseforløbet kan der (hvis skolen ønsker det) afvikles et forældremøde, for at give forældrene indblik i metoden social pejling, samt diskutere muligheder for at støtte op om klassekontrakten. Det giver desuden forældrene mulighed for efterfølgende at tale med deres børn om forløbet. Derved forstærkes den positive forebyggende virkning af social pejling. I Norddjurs kan ungdomskonsulenterne også følge op på indsatsen på forældremøder på 6. og 7. klassetrin i forbindelse med flere børns overgang fra grundskole til overbygningsskole.

Instruktørgruppen

Gruppen består af ungdomskonsulenter og øvrige ansatte i UngNorddjurs.

Indsatsplan

Social pejling er en del af SSP samarbejdets indsatsplan mod kriminalitet.

Samarbejdspartnere

SSP Norddjurs
Østjyllands Politi
Sundhed og omsorg
Skole- og dagtilbudsområdet
SSP i Østjylland
UngNorddjurs

Overordnet projektledelse

SSP lokalrådet i Norddjurs, som bl.a. består af skole- og dagtilbudschefen, socialchefen, ungdomsskolelederen, SSP-koordinatoren og lokalpolitiet.

Daglig projektledelse

Projektleder Allan Aarslev - Østjyllands Politi - apa005@politi.dk

Projektkoordinator Keld Kristensen - Norddjurs SSP - kk@ungnorddjurs.dk

